

881437 PRESS X
Suomen Kuurosokeat ry
Tuija Wetterstrand
PL 40
00030 IIRIS

5 • 2009

Metsän kevättä

Hilkka Nieminen

Soittaa säveltä kevään
niin riemuisaa,
tuo koskena kuohuva puro.
Istun metsässä puron vierellä,
soi korvissa kevätruno.

Keväinen metsä niin kaunis on,
kevätaurinko lämpöä loistaa.
Kaikki huolet ja harmini unohtuu,
kevään riemukas tulo ne voittaa!

Kukkaset hentoina loistollaan,
värit kevään ja kesän toistaa.
Kevätpuro koskena kuohuaa.
Kevät metsään on tullut, huomaan!

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Toukokuu

Kevätkokous Oulussa

Tulkkauspalvelut siirtyvät Kelalle

Kuntoutumiskeskus muuttaa

Sisältö

Pääkirjoitus: Mihin tarvitaan oikeuksienvalvontaa?.....	3
Kevätkokous Oulussa.....	4
Tulkkaukspalvelu siirtyy valtiolle.....	5
Eteva tulkkivälitys.....	7
Kuntoutumiskeskus muuttaa.....	8
Viisi kysymystä.....	10
Kouvolan kerhon vieraana.....	11
Oiva Hellmanin suosikkiresepti: Perunalepuskat.....	13
Toimintakeskukselle Diakonian merkki.....	14
Runo: Kevättä.....	15
Ratsastusleirillä Hevoskievarissa..	16
Nuorten palstalla Jonne Törmänen: Tähtäimessä työpaikka.....	18
Eurooppavaalit.....	19
Runo: Metsän kevättä.....	20

Kannen kuvassa **Leila Rytimaa** (vas) ja **Päivi El Gharb** viittovat tervetuloa Ouluun. Leila ja Päivi seisovat kevätkokouspaikkana toimineen hotelli Scandic Oulun edessä. Kesäheinäkuun Tuntosarvessa on Leila Rytimaan ja Päivi El Gharbin haastattelut. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Tiedote: Rivit harvenivat

Edellisessä Tuntosarvessa nro 4/2009 rivinvälit harvenivat harmitavalla tavalla. Syynä oli uusi In-Design taitto-ohjelma, jota en vielä täysin hallitse. Harvasta rivinvälistä tuli palautetta, että sitä on hankala lukea. Päätoimittaja pahoittelee ja jatkaa taitto-ohjelman saloihin perehtymistä. Tässä lehdessä rivinvälit ovat entisenlaiset. Erään sananlaskun mukaan ”ainoat ihmiset, jotka eivät koskaan epäonnistu ovat niitä, jotka eivät koskaan yritä mitään.”

Keväisin terveisin,
Tuija Wetterstrand

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 26.6. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 5.6.

TUNTOSARVI 35. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselspröten ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Mihin tarvitaan oikeuksienvalvontaa?

Vammaispalveluissa on viime aikoina tapahtunut enemmän muutoksia kuin pitkään aikaan sitä ennen. Osa muutoksista on jo tapahtunut, osaa suunnitellaan tai valmistellaan.

Vammaispalvelulakia on muutettu niin, että henkilökohtainen apu on nostettu kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaiselle henkilölle. Samalla on vahvistettu palvelusuunnitelman asemaa. Muutos astuu voimaan tämän vuoden syyskuun alusta.

Tulkkipalvelu puolestaan siirtyy kuntien järjestämisvelvollisuuden piiriin valtion hoidettavaksi. Tulkkipalvelu poistuu vammaispalvelulaista ja tähän tarkoitukseen laaditaan uusi tulkkaukspalvelulaki. Tätä muutosta on valmisteltu vuoden 2007 lopusta alkaen ja muutos astuu voimaan 1.9.2010.

Muutoksia on tulossa myös moniin muihin asioihin, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti kuurosokeiden elämään.

Oikeuksienvalvontaa tarvitaan kaikkien näiden asioiden valmisteluvai-

heessa vaikuttamiseen ja toteutumisen seuraamiseen.

Suomen Kuurosokeat ry:n oikeuksienvalvonnan yhteistyöryhmä on perustettu vuonna 2008. Ryhmä on aktiivisesti nostanut esille asioita, seurannut mitä on tapahtumassa, luonut yhteistyöverkostoja, antanut kannanottoja ja valmistellut lausuntoja eri asioista. Yksi ryhmän keskeisiä tavoitteita on se, että esille tulevat asiat ennakoituaan, ja niiden valmisteluun vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Suomen Kuurosokeat ry:n piirissä toimii monia kuurosokeita, jotka ovat mukana aktiivisesti oikeuksienvalvontatyössä valtakunnallisesti tai paikallisesti. Jokaisen panosta tarvitaan, että yhdistys onnistuisi asettamissaan tavoitteissa.

Mukavaa kesän odotusta toivottaen,

Heikki Majava
järjestöpäällikkö ■

Kevätkokous Oulussa

Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokouksessa Scandic Oulun Vaunumaakari-kokoustilassa 25. - 26.4.2009 nähtiin taas erilaisia kommunikaatiota-
poja. Maria Heikkinen (vas) ja Aune Tervonen kommunikoivat puheella, Pekka Rissaselle (oik) viitotaan taktiilisti kädestä käteen.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 25.-26.4. Oulussa. Kokouspaikkana oli Scandic Oulun Vaunumaakari-kokoustila. Kokouksessa oli läsnä 50 äänioikeutettua jäsentä.

Kaupungin tervehdysten kokousväelle toi kaupunginhallituksen jäsen **Heikki Keränen**, joka huumorilla höystäen kävi läpi Oulun historiaa, nykytilaa ja tulevaisuuden visioita.

Kokouksen avasi hallituksen puheenjohtaja **Seppo Jurvanen**. Ko-

kouksen puheenjohtajaksi valittiin jäsen **Maija-Liisa Lahti** ja sihteeriksi järjestöpäällikkö **Heikki Majava**. Pöytäkirjantarkastajina toimivat jäsenet **Pekka Juusola** ja **Seija Holmila**.

Ääntenlaskijoiksi valittiin aluepäällikkö **Ritva Rouvinen**, aluesihtööri **Hilkka Kälkäinen** sekä omaisjäsenet **Ahti Rytimaa** ja **Päivi Jäntti**.

Kokouksessa hyväksyttiin toimintakertomus, tuloslaskelma ja tase vuodelta 2008 sekä luettiin tilintarkastajien lausunto. Kokousväki vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille.

Kevätkokoukselle oli tehty jäsenaloite sääntömuutoksesta koskien asiantuntijajäsenten poistamista hallituksen kokoonpanosta. Äänestyksen jälkeen jäsenaloite päätettiin siirtää jatkovalmisteluun ja tuoda kevätkokouksen 2010 päätettäväksi.

Tavoiteohjelman seurantaraportti luettiin ja siitä keskusteltiin. Kysymyksiä herätti myös Kuntoutumiskeskuksen muutto.

Kokouksen jälkeen keskusteltiin tulkkipalveluiden siirtymisestä Kelalle. Keskustelun veti aluepäällikkö Ritva Rouvinen ja asiantuntijoina toimivat Eteva-tulkkipalveluiden palvelujohtaja **Timo Heiskala** ja tulkkipalveluiden esimies **Mervi Savonsalmi**.

Mukava kokouspaikka

Kokoushotelli oli mukava ja valoisa, ja ruoka oli maittavaa. Kokoustila sijaitsi samassa kerroksessa kuin vastaanotto ja ruokasali. Kokoustilaan oli helppo mennä, kun ei tarvinnut nousta portaita tai kulkea mutkittelevia, pimeitä käytäviä. Oikein hyvä valinta kokouspaikaksi.

Iltaohjelmassa oli paikallisen kuoron kulttuuri- ja urheilulegenda, **Boris Strömin** upeasti viittomakielelle tulkitsema **Mika Waltarin** runo Aurinkolaulu. Runon jälkeen jännitettiin vielä arpajaisten tuloksia. Loppuilta kuluikin rennosti cd-soittimen kera tanssissa. ■

Tulkkauspalvelu siirtyy valtiolle

Teksti: Heikki Majava

Tulkkauspalvelu siirtyy kunnilta valtion hoidettavaksi 1.9.2010. Tulkkauspalvelusta vastaa tuon jälkeen Kela. Palvelun siirtoa valmistellaan parhaillaan Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kelan yhteistyönä. Valmistelussa on kuultu järjestöjä, jotka edustavat tulkkauspalvelua käyttäviä henkilöitä. Suomen Kuurosokeat ry on ollut aktiivisesti mukana valmistelun eri vaiheissa.

Tulkkauspalvelun siirto kunnilta valtion hoidettavaksi tarkoittaa sitä, että palvelun maksaja vaihtuu. Kuntien sijasta palvelun kustannuksista huolehtii valtio. Valtion puolesta palvelun järjestäjäksi on nimetty Kela. Kela perustaa asiakaspalveluyksikön, joka hoitaa tulkkauspalveluun liittyvät asiat. Yksikön sijaintipaikka on mahdollisesti Turku. Kela kilpailuttaa tulkkipalvelun ja tulkkipalvelut. Tämän jälkeen tulkkipalveluyritykset tuottavat tulkkauspalvelun

Kelalle. Tällainen järjestelmä on jo käytössä Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Uudellamaalla tulkkivälityksestä vastaa Eteva-kuntayhtymä.

Asiakkaalle palvelun maksajan muutos on luvattu tehdä mahdollisimman huomaamattomasti. Voimassa olevat tulkkipalvelupäätökset eivät muutu. Uutta päätöstä ei tarvitse hakea. Tulkkivälityksen yhteystiedot vaihtuvat 1.9.2010 alkaen. Uusista yhteystiedoista tiedotetaan hyvissä ajoin. Muuten palvelun on luvattu säilyvän ennallaan.

Tulkkiauspalvelun muutoksen yhteydessä joudutaan muuttamaan lainsäädäntöä. Nykyisestä vammaispalvelulaista poimitaan tulkkipalveluun liittyvät osat ja ne siirretään uuteen tulkkiauspalvelulakiin. Laista on haluttu mahdollisimman selkeä ja yksityiskohtainen, jolloin tulkkintamahdollisuudet jäisivät vähäisiksi.

Ongelmakohtia on esimerkiksi henkilön tavanomaisen elämän määrittely. Tällä on vaikutusta siihen, saako tulkkiauspalvelua myös ulkomaanmatkalle. Tällä hetkellä ei ole tietoa kuinka se uudessa laissa otetaan huomioon. Muutoksen yhteydessä ollaan oltu huolissaan valituskäytäntöjen muuttumisesta ja oikeusturvan heikentymisestä kun tulkkiauspalvelu on Kelan alaisuudessa. Kelan valituskäytäntöjä

halutaan selkeämmäksi ja nopeammiksi toteuttaa.

Tulkkiauspalvelun vähimmäistuntimäärään ei ole tulossa muutosta. Kuurosokealla on edelleen oikeus vähintään 360 tuntiin tulkkiauspalvelua vuodessa. Edelleen olisi mahdollisuus saada lisätunteja. Ei ole vielä tiedossa, kuinka tämä käytännössä toteutetaan.

Suurimmat vaikutukset muutoksella on siinä, että kuntien väliset erot tulkkipalveluun liittyvissä käytännöissä poistuvat. Tämä lisää asiakkaiden tasa-arvoa. Tulkkien saatavuuden ja palvelun laadun toivotaan uudistuksen yhteydessä parantuvan.

Suomen Kuurosokeat ry seuraa aktiivisesti lakien valmistelua ja palvelun siirtoa Kelalle. Yhdistyksen edustajat ovat olleet kuultavina kuurosokeiden tulkkiauspalveluun liittyvistä erityispiirteistä. ■

Tulkkipalvelu vai tulkkiauspalvelu?

Nykyään käytetään nimitystä tulkkipalvelu. Nimitys muuttuu uuden lain myötä. Uusi laki puhuu *tulkkiauspalvelusta*. Tulkkiauspalvelu pitää sisällään kaiken palvelun tulkin välityksestä tulkkaukseen.

Eteva tulkkivälitys

Tuija Wetterstrand Etevan tiedotteen ja kevätkokousmuistiinpanojen mukaan

Vuoden 2009 alusta Uudenmaan ja Päijät-Hämeen tulkkipalvelut on tilattu Eteva tulkkivälityksestä. Tulkkivälitys on osa Eteva kuntayhtymää. Eteva kuntayhtymä syntyi, kun Uudenmaan erityispalvelut -kuntayhtymä (Uep) ja Pääjärven kuntayhtymä liittyivät yhteen 1.1.2009.

Etevan alueella asuu yhteensä noin 1,3 miljoonaa ihmistä, lähes neljännes koko Suomen väkiluvusta. Alueella on reilu 1000 tulkkipalveluiden käyttäjää, noin 25% koko Suomen tulkkipalveluiden käyttäjistä. Tulkkilauksia Etevalle tulee keskimäärin 1700 kuukautta kohti, viime kuukausina reilu 2000. Silti tilausten toteutumisprosentti 94-95%, kuurosokeilla lähes 100 %.

Tulkkilauksen käsittely Etevassa

Kun tilaus vastaanotetaan, se kirjataan tulkkivälitysjärjestelmään. Tulkkivälittäjä etsii järjestelmää käyttäen asiakkaan profiilin perusteella hänelle parhaiten sopivan tulkin.

Asiakasprofiilissa on asiakkaan perustiedot ja kommunikaatioon liittyviä

tietoja. Profiili tehdään yhdessä asiakkaan kanssa ja sitä voi muuttaa tarvittaessa. Asiakas saa halutessaan nähtäväksi oman profiilinsa. Jos asiakas haluaa muuttaa profiilissaan olevia tietoja hän voi ilmoittaa siitä välitykseen tai varata ajan henkilökohtaiseen profiilipäivitykseen. Asiakas voi pyytää tapaamiseen mukaan myös aluesihteerin. Eteva järjestänyt profiilipäivityskäyntejä myös kerhoilloissa ja päivätoiminnassa, jolloin profiilia on voinut halutessaan päivittää.

Asiakkaan profiiliin voidaan lisätä hänen kommunikaatioonsa parhaiten sopivat tulkit joista muodostuu ns. "tulkkirinki". Tulkkivälitys pyrkii aina järjestämään tulkin tämän ringin sisältä.

Tietosuojaan takaamiseksi asiakkaalla on oikeus rajoittaa profiilitietojensa näkymistä esimerkiksi siten että asiakkaan yhteystiedot ovat vain tulkkivälityksen käytössä. Tulkki näkee tällöin vain kommunikaatioon ja kyseiseen tilaukseen liittyvät tiedot, jotka asiakas on toimittanut tilauksen yhteydessä. Asiakas saa aina kuitauksen vastaanotetusta tilauksesta ja siitä, että tulkki on löytynyt. ■

Eteva tulkkivälitys ma-pe klo 8.00-16.00

Latokartanontie 7 A, 00700 Helsinki
Puhelin 020 7969 860, Tekstiviestit 020 7969 861, Tekstipuhelin 020 7969 862, Faksi 020 7969 863
Sähköposti tulkkitilaus@eteva.fi

Kuntoutumiskeskus muuttaa

Keskiviikkona 22.04.2009 allekirjoitettiin vuokrasopimuksen aiesopimus Kuntoutumiskeskuksen uusista tiloista eli loma- ja kurssikeskus Koulurannasta Suomen Kuurosokeat ry:n ja Keski-Suomen Näkövammaiset ry:n välillä. Kuvassa puheenjohtajat Mauno Sirviö (vas) ja Seppo Jurvanen onnittelevat toisiaan sopimuksen allekirjoituksen jälkeen. Kuva: Kai Leinonen.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Suomen Kuurosokeat ry:n Jyväskylän kuntoutusyksikkö, Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus, on toiminut perustamisestaan lähtien, vuodesta 1981, Jyväskylän Näkövammaisten koulun tiloissa. Koulu toimi tuolloin Opetusministeriön alaisuudessa, ja ministeriö osoitti tilat myös Kuntoutumiskeskuksen käyttöön. Aluksi tiloista ei tarvinnut maksaa lainkaan vuokraa. Kun Näkövammaisten koulun tilat siirtyivät vähitellen Senaatti-kiinteistölle, alettiin tiloista periä vuokraa, joka on ollut hyvin edullinen.

Näkövammaisten koulun rakennuksiin alettiin tehdä isoa ilmastointiremonttia viisi vuotta sitten. Remonttien jälkeen koululla havaittiin mittava homeongelma. Lopulta kävi ilmi, että homeongelma on sitä luokkaa, että ainakin osa Näkövammaisten koulun alueella olevista rakennuksista täytyy purkaa. Osa rakennuksista tulee tai on jo asetettu käyttökieltoon. Käyttökielto ei koskisi Kuntoutumiskeskuksen tiloja (solu 5), mutta koska sitä ei yksinään kannata pitää käytössä, sekin puretaan.

Aluksi oli epäselvää, milloin Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen pitää muuttaa pois nykyis-

tä tiloista. Kuntoutumiskeskuksen vuokrasopimus irtisanottiin syksyllä 2008. Aikaa muuttoon annettiin ensin helmikuun loppuun saakka. Lisäaikaa on saatu neuvotelluksi ensin kesäkuun ja lopulta syyskuun 2009 loppuun saakka.

Kuntoutumiskeskuksen uusien tilavaihtoehtojen kartoittaminen käynnistyi alkuvuodesta 2008. Syyskuussa perustettiin asiaa työstämään tilatyöryhmä, joka aktiivisesti lähti etsimään uusia tiloja. Ongelma kaikkien tarjolla olevien tilavaihtoehtojen kanssa oli kallis vuokra ja isojen remonttien tarve. Uusien tilojen löytymisellä alkoi kuitenkin olla kiire, koska nykyisiin tiloihin ei voitu jäädä.

Koulurannan tilat edullisimmat

Kun osoittautui, ettei Jyväskylästä löydy sopivia tiloja, etsintää laajennettiin lähialueille. Keski-Suomen Näkövammaiset ry omistaa Keuruun Huttulassa loma- ja kurssikeskus Koulurannan. ”Paikka on ollut vajaakäytössä. Myös näkövammaiskäyttäjien osuus on ollut pieni eli kehitys on ollut samansuuntainen kuin muissakin näkövammaisten lomakodeissa”, sanoo Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen puheenjohtaja **Seppo Jurvanen**. ”Kiinnostus tilojen vuokraamiseen heräsi puolin ja toisin.”

Koulurannan tilojen sopivuutta kun-

toutustoimintaan alettiin kartoittaa. Tiloja tutkittiin yhdessä lääninhallituksen tarkastajan ja pelastusviranomaisten kanssa ja ne osoittautuivat kuntoutustoimintaan soveltuviksi turvallisuutta ja toimintaa parantavien muutostöiden jälkeen. Koulurannassa on tilaa 850 m², eli enemmän kuin nykyiset noin 600 m². Koulurannassa Kuntoutumiskeskuksella on käyttöoikeus myös alueen muihin rakennuksiin ja piha-alueisiin.

Vuokrasopimuksen aiesopimus allekirjoitettiin 22.4. Lopullinen vuokrasopimus allekirjoitetaan kesäkuun puoliväliin mennessä. Vuokrasopimus astuu voimaan viimeistään marraskuun alusta. Senaatti-kiinteistöjen kanssa neuvotellaan lisäaikaa nykyiselle vuokrasopimukselle heti kun selviää, että koska Kouluranta vapautuu edelliseltä vuokralaiselta ja kuinka paljon aikaa remonttiin menee. Jos lisäaikaa ei saada niin paljon kuin tarvitaan, niin osa kuntoutumiskursseista toteutetaan muualla. ”Lähtökohta on kuitenkin se, että kaikki suunniteltu kuntoutustoiminta toteutetaan”, Seppo Jurvanen painottaa.

Remontit ja toiminnan mukauttaminen uusiin tiloihin aiheuttavat kustannusten nousua, jonka rahoittamiseksi yhdistys neuvottelee parhaillaan Kelan ja RAY:n kanssa. Tällä hetkellä rahoituksesta ei ole vielä varmuutta.

Väliaikainen ratkaisu

Vuokrasopimus on määräaikainen ja päättyy kuuden vuoden kuluttua. Kuuden vuoden jälkeen yhdistyksellä on mahdollisuus jatkaa vuokrasopimusta halutessaan vielä kaksi vuotta eteenpäin. Seppo Jurvanen haluaa korostaa, että Koulurannan tilat ovat väliaikaiset. ”Kun tila-asia on nyt väliaikaisesti kunnossa, on mahdollista miettiä ja kartoittaa niitä vaihtoehtoja, miten ja missä kuntoutustoimintaa tulevaisuudessa järjestetään. Suomen Kuurosokeat ry on järjestönä sitoutunut huolehtimaan lasten, nuorten ja syntymästään kuurosokeiden kuntoutuksesta myös tulevaisuudessa.”

Sijainti

Kouluranta sijaitsee Keuruun kunnan Huttulassa, noin 40 kilometriä Jyväskylästä länteen. Lähimmät kuntakeskukset ja niiden etäisyys Koulurannasta ovat Petäjävesi 8 km ja Keuruu 14 km. Yhteydet Koulurantaan julkisilla liikennevälineillä ovat haastavat etenkin kaupunkiliikenteeseen tottuneille. ”Kulkuongelmat ovat ratkaistavissa”, uskoo Seppo Jurvanen. ”Työntekijöiden mahdollisten kulkuongelmien ratkaisuksi on mietitty muun muassa työaikajärjestelyjä ja kimppakyytejä. Suurin haaste on etäisyys keskussairaalaan. Yhteistyövaihtoehtoja kartoitetaan ja niistä neuvotellaan jatkossa.” ■

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

1. Kuinka leveä on Englannin kanaali kapeimmalta kohdalta?
2. Montako pyörää oli ensimmäisessä patentoidussa polkypyörässä?
3. Minkä kaupungin katuja ostellaan alkuperäisessä Monopoly-pelissä?
4. Mikä on Suomen suurin naisjärjestö?
5. Vanhoja pituusmittoja ovat kyynärä ja syli. Mutta montako kyynärää on syli?

Vastaukset:

1. 31 km
2. 4 pyörää
3. Atlantic Cityn
4. Marttaliitto
5. 3 kyynärää ■

Kouvolan kerhon vieraana

Kouvolan kerho ryhmäkuvassa ylh. vas. Martti Peltola, Pertti Säkjärvi, Oiva Hellman. Alh. vas. Heli Peltola, Ritva Hänninen, Raija Ruusunen ja Heli Huotarinen.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Kouvolan kerhon perustamisesta on tänä vuonna kulunut 20 vuotta. Kerhon syntymäpäiväjuhliin tammikuussa oli kutsuttu myös tiedotuksen edustaja. Koska sekä tiedottajalla että toimittajalla oli juuri silloin muita kiireitä sovittiin, että tulen myöhemmin keväällä esittäytymään ja onnittelemaan kerholaisia.

Sain aluesihteri **Kirsti Koposelta** viestin, että minua olisi Kouvolan rautatieasemalla vastassa **Heli**

Huotarinen tulkkeineen. En ollut aikaisemmin Heliä tavannut, mutta arvelin, että hän saattaisi olla se ainoa valkoisen kepin kanssa asemahallissa odottava henkilö. Juttu luisti heti mukavasti ja lähdin Helin ja hänen tulkkinsa kanssa suunnitamaan kohti vammaisjärjestöjen yhteistä toimitilaa Veturia, missä aluesihterin toimisto ja kerholaisien kokoontumispaikkana toimiva kokoustila sijaitsee.

Paikalle saavuttuani aluesihteri viimeisteli juuri tarjoiluja ”Tarjoilujen

järjestäminen on yleensä minun hommiani, koska olen kerhonvetäjä”, Heli sanoo. Mutta tänään tehtiin poikkeus, koska Helin täytyi toimia oppaana tiedottajalle!

Kahvipöydässä esittäydyimme kaikki toisillemme. Kerholaisista olivat paikalla Heli Huotarinen, **Raija Ruusunen**, **Oiva Hellman** ja **Pertti Säkjärvi** avovaimonsa **Ritva Hännisen** kanssa sekä tukihenkilöt **Martti Peltola** ja vaimonsa **Heli**. Lisäksi pöydän ympärillä istuvat vielä tulkit ja oppaat sekä aluesihteerit Kirsti Koponen. Oli todella mielenkiintoista kuulla kerholaisten mietteitä ja kertomuksia elämästään. Monta tarinaa ja mielenkiintoisia harrastuksia, joista myöhemmin vielä saadaan lukea lisää tulevissa Tuntosarvissa.

Pitkäaikaisia jäseniä

Kaikki kerhon jäsenet ovat olleet mukana pitkään. Kirsti Koponen toteaa, että jotakin taikaa tässä kerhossa täytyy olla, kun ihmiset jaksavat tulla kokouksiin mukaan säännöllisesti vuodesta toiseen.

Itsensä ”upposokkeeksi” luonnehtima Raija Ruusunen kävi kerhossa ensin miehensä **Riston** kanssa, joka toimi pitkään kerhonvetäjänä, ennen kuin sairastui vakavasti. Ylälättäen Raija itsekin menetti kuulon toisesta korvasta ja on nyt yhdis-

tyksen jäsen. Raija kertoo harrastavansa ”nukkumista, lukemista ja kuntopyörällä ajoa”. Liikuntaa hän harrastaisi mielellään enemmänkin, mutta nyt liikkuminen on jäänyt pitkälti jumppaan ja kuntopyörällä ajeluun kotosalla.

Lappeenrantalainen Heli Huotarinen astui remmiin kerhonvetäjäksi Risto Ruusunen paikalle aika pian kerhoon tulonsa jälkeen. ”Siitä on nyt 11 tai 12 vuotta”, Heli muistelee. Viimeiset kuutisen vuotta Heli on ollut täysin sokea, erottaen vain valoja. Silti hän ompelee omat vaatteensa ompelukoneella ja kutoo! Heli ja Kuusankoskella nykyään asuva Oiva Hellman ovat myös yhdistyksen kouluttamia ensimmäisiä sonetti-ohjaajia. Oiva jatkaa sonettitoimintaa edelleen, mutta Heli kertoo jääneensä dos-aikaan.

Oiva Hellman on ollut aina innokas tekniikan ihminen. Nuorempana kiinnosti valokuvaus. ”Voitin 70-luvulla eteläisten kamerakerhojen kilpailun 2. palkinnon valokuvalla Villi kangasvuokko”, Oiva paljastaa. ”Paperikuvia ja dioja pitäisi jaksaa skannata, samoin levyjä. Mutta aika ei tahdo riittää ja kokoelmia on niin paljon, että niitä varten pitäisi hankkia uusi kovalevy.” Päätyökseen hän mainitsee kirjojen skannauksen, josta yhdistys palkitsikin Oiva Hellmanin kunniakirjalla syyskokouksessa 2006.

Alusta saakka kerhossa on kulkenut kotkalainen Pertti Säkjärvi. Pitkään on mukana ollut myös avovaimo Ritva Hänninen. Kulkeminen Kotkasta saakka olisi vaikeaa muuten, mutta onneksi heillä on tukeaan toinen viittomakielinen pariskunta, Martti ja Heli. Nelikko kulkee kerhoon Martin autolla.

Aikoinaan kerhossa on ollut enemmänkin jäseniä. Mutta nyt kuurosokeat vanhimmasta päästä eivät enää jaksaa käydä kokouksissa ja nuoremmat ovat joko töissä tai opiskelevat.

Lehtien esittelyä

Esiteltyämme toisemme puolin ja toisin kerron kerholaisille vielä Suomen Kuurosokeat ry:n lehtitoiminnasta ja näytän lehtien eri versioita, joita olen tuonut mukani. Raija lukee lehtensä mieluiten pisteillä, Oiva suosii luetusta ja Heli Daisy-äänilehteä. Pertin ja Ritvan kanssa katsomme viittomakielistä dvd-Tuntosarvea tietokoneelta. Koska kummallakaan ei ole tietokonetta niin muistutan, että dvd:tä voi katsoa myös television ruudulta tavallisella dvd-soittimella.

Ennen lähtöä juttua riitti vielä oikeuksien valvonnasta, henkilökohtaisesta avusta ja tulevista retkistä. ■

Oiva Hellmanin suosikkiresepti: Perunalepuskat

Pese ja keitä kattilallinen perunoita kuorineen. Kuori ja soseuta kypsät perunat. Sose saa jäädä hieman kokkareiseksi. Lisää vehnäjauhoja ja fariinisokeria kumpaakin hippusellinen, yhteensä noin 1-2 tlk. Anna soseen imeltyä huoneenlämmössä pari - kolme tuntia. Lisää sitten soseeseen ohrajauhoja sen verran, että taikina pysyy juuri ja juuri kasassa. Taputtele taikinasta käsin ohuita, teevadin kokoisia lättysiiä ja laita ne uunipellille. Mitä ohuempia lättysistä saat, sen parempi. Jos käytät uunipellillä leivinpaperia, on sen oltava lämmönkestoltaan vähintään 300 astetta. Paista uunin kuumimmalla lämmöllä, kunnes lepuskat ovat päältä tummapilkullisia. Paistamisaika riippuu perunalaadusta ja uunin maksimilämpötilasta, joten se on tapauskohtaisesti kokeiltava. Lepuskat nautitaan lämpöisinä joko voin tai munavoin kera. ■

Toimintakeskukselle Diakonian merkki

Vas. Terttu Riihimaa ja Toimintakeskuksen puolesta Diakonian merkin vastaanottaneet Kirsti Tamminen, Risto Hoikkanen, Päivi Suontakanen, Pentti Pietiläinen ja Helka Viljanen. Oik. raamattu- ja keskustelupiiri kokoontuu.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuurosokeiden Toimintakeskukselle on myönnetty Diakonian merkki tunnustuksena hyvästä ja toimivasta yhteistyöstä seurakunnan kanssa. Merkin myönsi Tampereen evankelisluterilaisten seurakuntien Diakonia- ja yhteiskuntavastuun johtokunta ja se luovutettiin Toimintakeskukselle helmikuun pakkasilla 16.2.

Toimintakeskuksella on 16 vuoden ajan kokoontunut kerran kuukaudessa kuurosokeiden raamattu- ja keskustelupiiri. Mukana on yleensä noin 10 kuurosokeaa tulkkeineen. Piiriä on vetänyt alusta saakka Tampereen seurakuntien kuurojen-diakonissa **Terttu Riihimaa**.

Diakonian merkki voidaan myöntää henkilölle tai yhteisölle, joka on huomannut ihmisen ja tehnyt työtään kuunnellen sydäntään sekä toteuttaen kristillistä lähimmäisenrakkautta. ”Diakonian merkki on tunnustuksena uusi, sitä on jaettu vasta vuodesta 2007 alkaen, Suomessa yhteensä noin parisenkymmentä. Tampereella tämä oli ensimmäisiä”, Terttu Riihimaa valottaa.

Jo ennen kuin raamattu- ja keskustelupiiri perustettiin, oli Toimintakeskuksen asukkaita mukana Tampereen seurakuntien kuurojen toiminnassa. Joku asukkaista kutsui omaan kotiinsa kuurojen vapaaehtoiset kesäseurat. ”Ehkä siitä

lähti idea omasta kuurosokeiden piiristä”, Terttu Riihimaa arvelee. ”Tammikuussa 1993 minulle ehdotettiin, että voisiko seurakunta vetää omaa kuurosokeiden keskustelupiiriä. Aiheet voisivat olla jokapäiväisestä elämästä. Olin heti valmis yrittämään.”

Aluksi osallistujia oli 3-5. Aina ei ollut tulkkejakaan saatavissa. Vähitellen Riihimaa kutsui mukaan vetäjiksi myös kuurojen papin ja vapaaehtoistyöntekijänä sairaalapapin. ”Näin piiriä ei tarvitse perua, jos jollekin tulee este.

”Toinen tärkeä vapaaehtoistyöntekijä on **Päivi Suontakanen**, joka huolehtii kahvitarjoilusta”, Riihimaa kiittelee.

Vuosien mittaan keskustelupiirin osallistujamäärä on kasvanut ja tulkkien saatavuus helpottunut. Nykyisin paikalla on tulkit mukaan lukien useimmiten noin 20 henkilöä. Alusta saakka mukana olleita on muutamia ja monet ovat osallistuneet vuosikausia. Silloin tällöin joukkoon tupsahtaa uusiakin kasvoja. Piirissä on vietetty myös muistohetkiä poissukkuneiden piiriläisten muistolle.

”Paras palaute mielestäni on se, että piiriläiset tulevat uskollisesti kerta toisensa jälkeen mukaan. Tuntuu aina hyvältä mennä vetämään piiriä, kun tietää, että on tervetullut”, Terttu Riihimaa iloitsee. ■

Kevättä

Hilkka Nieminen

Kotijärnessä sorsat jo uivat kevät saapunut on pohjolaan. Pihatietkin on pian jo kuivat, ojan reunalta rentukan saan.

Kevätaivas on sinisen kirkas, silmut vihreän lehtipuun. On jo vapaana laineet järven, lumet sulaneet salmen suun.

Talven huolien, surujen alta, nyt Ystävät piristykää. Jo loppui kylmyyden valta, kevättriemuihin yhtykää! ■

Ratsastusleirillä Hevoskievarissa

Leiriläiset ryhmäkuvassa. Kuva: Sanna Tuomaala

Teksti: Anu Mikkola

Suomen Kuurosokeat ry järjesti ratsastusleirin Ikaalisten Luomajärvellä Hevoskievarissa viikonloppuna 17. - 19.4.09. Leirin vetäjinä toimivat järjestöavustaja **Sanna Tuomaala** sekä **Carita Halme**. Leirille osallistui 10 leiriläistä ja lisäksi tulkkeja.

Kokoonnuimme perjantai-aamuna Tampereen rautatieasemalle. Lähdimme pikkubussilla yhteiskuljetuksella kohti leiripaikkaa, jonne saavuimme noin kello 11.00. Aluksi paikan isäntä kertoi tilan värikkästä historiasta. Luomajärven Hevoskievari on ollut aikanaan myös perinteinen kestikievari. Nykyään siellä on elämysmatkailua ratsastusvael-

luksineen, ratsastusleirejä, juhlatilaisuuksia ja yrityksille suunnattuja tilaisuuksia elämyksineen. Lounaan jälkeen majoittauduimme ja tutustuimme paikkoihin.

Nykyinen omistajapariskunta on pyörittänyt Hevoskievaria vuodesta 2007. Isäntä **Mika** vastasi kokkina ruokapuolesta. Ruoka ansaitsee korkeimman arvosanan. Vaikka kaikki ruoka-aineallergiat oli huomioitu, niin ruoka maistui silti kaikille. Kaikki söivät samaa ruokaa, eikä kukaan joutunut syrjityksi makuelämyksissä. Kaksi ensimmäistä päivää ruoka oli italialaistyylistä ja sunnuntaina suomalaista.

Iltapäivällä pääsimme itse asiaan eli

hevosiin. Aluksi meille kerrottiin perustietoa. Hevosta ei koskaan saa lähestyä takaa, koska se ei näe taakseen ja voi säikkyä ja potkaista. Kun hevosta lähestyy, sille pitää samalla puhua ja antaa sen haistella sekä tottua uuteen ihmiseen. Leiriläiset saivat myös tietoa hevosen varusteista ja saivat harjata hevosia. Suurin osa Hevoskievarin hevosista on suomenhevosia. Tilalla pyöri myös kolme kissaa sekä omistajapariskunnan koira, tanskandoggi **Taco** - iso, mutta luonteeltaan itse lempeys.

Hevosen hoidon ja varusteiden laittamisen jälkeen päästiin tasoryhmissä ratsaille. Ensimmäisessä ryhmässä, johon minä kuului, oli eniten apua tarvitsevat. Käytössäni kaksikahvainen terapiavyö mutta ei satulaa, koska liikuntavamman takia en voi käyttää tavallista satulaa.

Ratsastimme aitauksessa ja se sujui hyvin. Ensin jalat jäykistelivät, mutta pian alkoi suotuisa vaikutus kun hevosen ruumiinlämpö ja liike rentouttavat kireitä lihaksia. Päivällisen jälkeen oli ulkoilu ja saunomismahdollisuus. Iltapalan nauttimisen jälkeen menimme väsyneinä yöpuulle.

Toisen leiripäivän aamu koitti kauniina, mutta purevan tuulisena ja maa oli lumesta valkoinen. Maittavan aamupalan jälkeen suunta-

simme tallille hoitamaan hevosia ja laittamaan niille varusteita. Leiriläiset harjailivat hevosia ja puhdistivat niiden kavioita. Yksi leiriläinen laittoi rohkeana hevoselle kuolaimia ja päitsiä. Valmistautumisen jälkeen oli vuorossa maastolenkki ratsailla. Minulla itselläni oli vaikeuksia pitää asentoani suorana ja kallistuin oikealle. Asentoani korjailtiin usein ja muut joutuivat pysähtymään odottelemaan minua. Minulle kerrottiin hevosenikin astuvan vinoon: siis molemmissa vikaa.

Lounastauon jälkeen oli vuorossa hevoskärryajelua. Minä en osallistunut, koska kärryyn oli vaikea mennä. Päivällisen jälkeen oli ulkosalla vielä hevosaiheinen tietokilpailu sekä luontopolku, jonka jälkeen nautimme lämpimästä saunasta. Iltapalalla kuulumme tietokilpailun ja luontopolun tulokset ja tasaista oli ainakin tietokilpailun osalta.

Sunnuntai-aamuna leirin loppu hämmötti. Makoisan aamupalan jälkeen oli hevosen hoitoa sekä varustelua. Ratsaille vielä kerran leirin aikana. Ratsastus aitauksessa sujui hyvin ja mukavaa oli. Ratsastuksen jälkeen jalatkin tuntuivat tosi rennoilta.

Lounaan ja palautekeskustelun jälkeen lähdimme pikkubussilla kohti Tampereen rautatieasemaa mielesämme mukavia muistoja hevoskievarista ja tietenkin hevosista. ■

Nuorten palstalla Jonne Törmänen: Tähtäimessä työpaikka

Jonne Törmänen taustanaan kotikaupunki Oulun maisemaa. Jonne on aktiivinen liikunnan harrastaja ja Oulun kuurojen Urheiluseura Ryhdin johtokunnan jäsen. Jonne haluaa toivotella kaikille muillekin aktiivisuutta elämään.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Jonne Törmäsen opiskelujen loppu hämmöittää jo. Hän valmistuu nyt toukokuun lopussa merkonomiksi Oulun seudun ammattiopistosta. Tapasin 23-vuotiaan Jonnen kevätkokouksen alla, kun hän oli juuri osallistunut aluesihteerien **Hilkka Kälkäisen** ja **Leena Rossisen** vetämälle työllisyyskurssille "Tule päivittämään työnhaun avaimet". Jonne oli erittäin tyytyväinen kurssiin,

missä kerrattiin hänen mielestään tärkeitä asioita ja korostettiin omaa aktiivisuutta työnhaussa.

Ivalosta kotoisin olevasta Jonnesta Oulu tuntuu jo kotikaupungilta. Ensimmäisen kerran Jonne tuli Ouluun jo pienenä ekaluokkalaisena aloittaessaan koulunkäynnin. Jonnen opinahjo, entinen Oulun kuurojen koulu oli silloin vielä nimeltään Oulun kuulovammaisten koulu. Nykyisin sama koulu on Tervaväylän koulun Merikartanon yksikkö. "Pienenä kävin Oulusta kotona Ivalossa joka viikonloppu. Ensin kuljin matkat aika usein lentämällä, myöhemmin junalla ja bussilla. Se oli aika rankkaa", Jonne muistelee.

Jonne Törmänen on perheensä ainoa kuulonäkövammaisen usher. Edelleen Ivalossa asuvavat vanhemmat sekä kaksi nuorempaa sisarusta ovat kuulevia ja näkeviä. Jonnen mielestä koulussa oli hausointa liikunta ja urheilu sekä kavereiden kanssa oleminen. Kouluaikojen kohokohta oli luokkaretki Yhdysvaltoihin, missä vierailun pääkohde oli kuurojen yliopisto, Gallaudet University, pääkaupunki Washington DC:n lähellä.

Peruskoulun jälkeen Jonne Törmänen kokeili käydä Mikkelin Mikaelkoulussa kymppiluokkaa, mutta veri veti takaisin Ouluun. Syksyllä 2004 Jonne aloitti taloushallinnon alan opiskelut Oulun seudun ammattiopistossa. Muita viittomakielisiä ei opettajien tai opiskelijoiden joukossa ole. Opiskelutulkki on siis ollut välttämätön. "Vapaa-ajalla olen enimmäkseen viittomakielisten kanssa. Samalla tavalla kommunikoiden joukossa tunnen olevani tasa-arvoinen", Jonne miettii.

Kun Jonne Törmänen tuli poikaseena Ivalosta Ouluun peruskouluun, hän ei osannut juuri lainkaan viittomakieltä. Oulussa Jonnelle kehittyi vahva viittomakielinen identiteetti. Nyt hän toimii aktiivisesti Oulun kuurojen yhdistyksessä. "Vuoden 2009 alusta olen ollut Oulun kuurojen Urheiluseura Ryhdin johtokunnassa", Jonne kertoo. Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaan Jonne on toistaiseksi osallistunut vain nuorten leirillä Levillä viime vuoden kesällä. "Se oli tosi mukava leiri", Jonnen kiittelee. "Jos samanlaisia leirejä järjestetään jatkossakin, niin niille voisin osallistua."

Tulevaisuudenhaaveitaan Jonne Törmänen ei halua alkaa erityisemmin pohtia. "Nyt on päällimmäisenä mielessä valmistuminen. Työpaikka alan hakea heti." ■

Eurooppavaalit

Eurooppavaalit järjestetään sunnuntaina 7.6.2009. Ennakkoäänestysaika on 27.5. - 2.6.2009. Vaaleissa koko Suomi on yhtenä vaalipiirinä, joten vaalien ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa.

Euroopan unioniin eli EU:hun kuuluu tällä hetkellä 27 jäsenmaata. Edustajat EU-parlamenttiin valitaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Vaalikaudella 2009 - 2014 parlamentissa on 736 edustajaa, joista 13 valitaan Suomesta.

Huhtikuun Tuntosarven välissä jaettiin Selkokeskuksen julkaisema Euroopan unioni ja Eurooppavaalit -esite, mistä löytyy lisää tietoa vaalista ja Euroopan unionista. Esitettä voi tilata lisää Selkokeskuksen kautta sähköpostilla selkokeskus@kvl.fi. Esite löytyy myös internetistä osoitteesta www.papunet.net/selko. ■